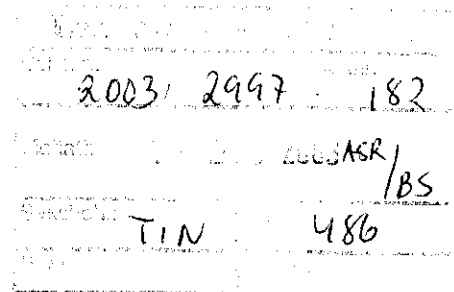

Landbruksdepartementet
Pb 8007 Dep

0030 Oslo

Oslo, 11. 12. 2003

Utkast til forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i landbruket og tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket.

Det vises til departementets høringsbrev av 28. oktober i år.

I. Tilskudd til spesielle miljøtiltak i landbruket

Norges Naturvernforbund gir sin generelle støtte til forslaget. Det er i sterkere grad enn i dag nødvendig - også gjennom økonomiske tilskudd - "å fremme miljøverdiene og redusere forurensningen i landbrukets kulturlandskap...", slik det er formulert i paragraf 1

Forskriften mangler imidlertid etter vår mening en paragraf om tilskudd til fjerning av introduserte arter. En slik paragraf bør innføres, bl.a. for å stimulere til fjerning av plantet gran i skogreisingsstrøkene.

II. Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket.

Det har lenge vært et stort behov for en forskrift som gir en troverdig og målrettet miljøprofil på norsk skogbruk. Det foreliggende utkastet oppfyller dessverre ikke dette. Den åpner for en skogforvaltning som på miljøfronten henger stadig lenger etter både andre nasjonale sektorer og skogbruket i våre naboland.

Forskriftforslaget er spakt og reflekterer et nivå som var akseptert forvaltningspraksis for flere år siden. Fortsatt inneholder den flere rent miljøskadelige tilskudd, som tilskudd til vegbygging (kapittel 3) og hogst inntil villmarksområder (paragraf 4-2 siste ledd). Bare noen få positive trekk kan trekkes fram, der forbudet mot taubanedrift og skogplantning er det viktigste.

MEMBER OF FRIENDS OF THE EARTH

Boks 342 Sentrum, N-0101 Oslo - Besøksadr: Skippergata 33 - Tlf. (+47) 22 40 24 00 - Faks: (+47) 22 40 24 10
e-post: naturvern@naturvern.no - Nett: <http://www.naturvern.no> - Bankgiro: 7874.05.56001 - Org. nr. 938 418 837

Kommentarer til de enkelte paragrafene

Paragraf 2-1:

Kantsoner langs vann og vassdrag bør i hovedsak bør stå urørte. Dette følger også av Levende skog-standardene. Tilskudd til skjøtsel av slike soner må begrenses til inngrep som vedlikeholder eller øker det biologiske mangfoldet.

Paragraf 3-1:

Norges Naturvernforbund mener statens tilskudd til bygging av skogsveier bør opphøre. Subsidiært mener vi at åpningen for veier når disse bidrar til helhetsløsninger, må begrenses til eksisterende kulturskogsarealer hvor det kan forutsettes at hogst er forsvarlig under hensyn til biologisk mangfold over lang tid. Situasjonen for naturen forverres dersom det bevilges tilskudd til veier inn i nye områder f.eks. av hensyn til jakt, fiske eller lignende.

Vi støtter forslaget om forbud mot tilskudd til bygging av veier som reduserer arealene av villmarkspregede områder (mer enn 5 km fra tekniske inngrep). Denne støtten bygger på at nye veier ikke kan komme nærmere villmarkspregede områder enn 5 kilometer og dermed heller ikke gå inn på inngrepsfrie arealer som ligger nærmere eksisterende inngrep enn 5 kilometer. En konsekvens må være at det ikke foretas hogstinngrep i villmarkspregede områder.

Paragraf 3 -2:

Norges Naturvernforbund støtter forslaget om at det skal foreligge en byggeplan, godkjent av kommunen, før byggingen kan settes i gang.

Kravet om at veier det er gitt tilskudd til skal vedlikeholdes, er forståelig ut fra hensynet til at veien bør være nyttig over lengre tid. Men det bør kunne ivaretas ved vurderingen av om tilskudd skal gis eller ikke. Dersom det ikke er reelle grunner til å halde veien vedlike, bør det heller ikke være et krav i forskriften. Vi går inn for at det strykes.

Kapittel 4. Tilskudd til miljøtiltak i skog

Det er uklart hvor og hvordan reglene i dette kapitlet vil virke. I stedet for 'miljøtiltak' i overskriften er det etter vår oppfatning mer dekkende for innholdet i kapitlet å bruke ordet 'miljøtilpasninger'. Noe av uklarheten kan begrenses ved å presisere i paragraf 4-1 at reglene gjelder områder hvor det ellers er økonomisk grunnlag for å drive et aktivt skogbruk. Uten kan det være grunnlag for å tolke siste ledd dit at tilskudd gis som driftsstøtte i områder som uten slik støtte ikke er lønnsomme å drive. Enten i forskriften eller på annen måte bør det gjøres klarere for brukerne og forvaltningen med eksempler hva som menes med de ulike tiltakene.

Norges Naturvernforbund går inn for å stryke siste leddet i paragraf 4-2. Subsidiært må det kreves at drift nær villmarkspregede områder skal være underlagt spesielle krav om naturtilpasset hogst. Formelt reduseres de villmarkspregede områdene ved at det bygges veier nærmere dagens grenser. Realiteten kan bli like negativ for naturen dersom det gjennomføres hogst nærmere disse områdene. Vi frykter at paragraf 4-2, siste ledd, kan redusere virkningene av paragraf 3-1, 2.ledd. Når vi i tillegg vet at i alle fall i Sør-Norge ligger de villmarkspregede områdene høyt og langt fra eksisterende inngrep, kan vi vanskelig se at det ligger noen særlig omfattende begrensning for skogbruket i prg. 3-1.

Et annet argument for å stryke prg. 4-2, 3. ledd, er at den kan åpne for drift inne i villmarkspregede områder, noe vi vil avvise fordi det må betraktes som meget skadelig i forhold til den begrensa nytten slik hogst kan bety.

Paragraf 4-4: Første leddet er uheldig utformet ved at 'Miljøregistreringer i skog' er det eneste nevnte eksemplet på metoder som oppfyller kravet om vitenskapelig basis. Norges Naturvernforbund mener denne metoden i begrenset grad kan dokumenteres vitenskapelig. For det annet eksisterer det mange andre registreringer og kartlegginger som er relevante, og som kan gjøre tilskuddene tilgjengelige for flere eiere som ønsker å drive naturvennlig. Kommunenes naturtypekartlegging etter opplegget fra Direktoratet for naturforvaltning, biotopregistreringer som finnes i tilgjengelige databaser mm. kan bidra til et mer dekkende bilde av de faktiske forhold.

Vi foreslår derfor at paragrafens første ledd forenkles slik: "Det er et vilkår for utbetaling av tilskudd etter dette kapittel, paragraf 4-2, 1. og 2. ledd, at miljøkvalitetene er registrert i samsvar med faglig forsvarlige metoder godkjent av fylkesmannen".

Paragraf 5-1: Norges Naturvernforbund er meget tilfreds med at det heretter blir stopp i tilskuddene til taubanedrift.

Noen av de styggeste eksemplene på miljøødeleggelser utført av skogbruket i moderne tid har nettopp skjedd i forbindelse med taubanedrifter. Det er i denne forbindelse nok å trekke fram en rekke prosjekt utført på 80- og 90-tallet i indre dalfører på Østlandet, som i Gudbrandsdalen og Hallingdal. Her har store nasjonale og trolig også internasjonale naturkvaliteter blitt sterkt forringet eller helt gått tapt som følge av taubanedrifter i bratte og uveisomme elve- og bekkekløfter.

Ved taubanedrifter er det begrensede muligheter til å ta hensyn til lokale miljøverdier, samtidig som disse driftene svært ofte er aktuelle i områder med store verdier, for eksempel skog med naturlig høy luftfuktighet eller kantskog langs vassdrag.

Skog i bratt terreng består ofte av større, sammenhengende områder med eldre naturskog. Større områder med slike kvaliteter fanges ikke opp av nøkkelbiotop- eller MIS-registreringer. Det er derfor ekstra viktig å la slike områder få ligge urørt.

Utspill den siste tiden, bl.a. fra skogbrukshold i Oppland, der det kjempes for fortsatt tilskudd til taubanedrift, vitner i så måte om ekstremt liten forståelse for disse naturverdiene eller

manglende kunnskap om konsekvensene. Slike holdninger venter vi at nasjonale landbruksmyndigheter tar klart avstand fra. Skulle denne støtteordningen opprettholdes, ville det være et stort nederlag for de krefter innenfor norsk skogpolitikk som arbeider for et mer miljøvennlig skogbruk. Samtidig er det viktig at paragrafen også inneholder et supplement, der det presiseres at det heller ikke skal gis tilskudd til alternative driftsformer som vil ha negative miljøvirkninger der det ikke gis tilskudd til taubanedrift.

I en type tilfeller kan Norges Naturvernforbund likevel akseptere at det gis særskilte miljøtilskudd til kabelkrandrift: Når formålet er å ta ut fremmede treslag, inkludert gran, i skogreisingsstrøkene, og under den klare forutsetningen at arealene ikke tilplantes med tilsvarende treslag på nytt etter driften. Et slikt tilskudd vil bidra til å ta ut i alle fall deler av den enorme feilinvesteringen treslagsskiftepolitikken har stått for.

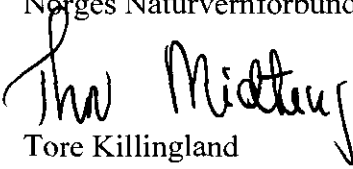
Paragraf 5-2: Naturvernforbundet støtter forslaget om spesielle tilskudd til bruk av hest som en naturvennlig framdriftsmåte. Tilskuddet bør ikke begrenses til bare å gjelde tømmerdrifter, men også uttak av ved, jfr. det som er sagt på slutten av prg. 5-1 om økt bruk av bioenergi.

Avsluttende merknader

Det er en kjent sak at det konvensjonelle skogbruket sliter med fallende priser og økende driftskostnader. I tråd med hva som ellers anbefales i landbruket, bør det stimuleres til mer lokal foredling av trevirke, utvikling av spesielle produkter osv. Vi er klar over at støtte til å øke verdien av virket etter at det er kommet ut av skogen, hører inn under andre ordninger. Men i stedet for tilskudd til større avvirkning for de tradisjonelle markedene, er det mye som tyder på at skogeierne kan sitte igjen med større økonomisk netto ved å utvikle spesielle produkter og foredle mer av virket lokalt. Skjøttet lauvskog har vist seg å gi betydelig større økonomisk avkastning enn monokulturlignende og rasktvoksende granbestander. Råtesterke materialer kan erstatte impregnert trevirke. Bioenergi i ulike former kan bli et økende marked, hvor prisene ser ut til å stige.

Et mer mangfoldig produktspekter fra skogene tilsier en mer mangfoldig og variert veksling mellom ulike treslag og bestander i skogene. Mindre vekt på volum og mer vekt på ulike egenskaper ved virket kan gi et mer variert og økologisk tilpasset skogbilde. Det kunne stimuleres til en slik utvikling gjennom denne forskriften ved å utvide formålet, som i forslaget har en nokså konvensjonell formulering.

Med vennlig hilsen
Norges Naturvernforbund

Tore Killingland
generalsekretær